Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Santeri Suominen

Muistio

22.11.2023

Digieuro

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia

Digieuro / U 60/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisen euron käyttöönotosta (digieuroasetus)

TaV on pyytänyt EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

EK pitää erittäin tärkeänä, että digitaalista euroa koskevan eurooppalaisen lainsäädäntöhankkeen mahdollisesti edetessä tehdään poikkeuksellisen laajat, kattavat ja huolelliset vaikutustenarvioinnit. On selvää, että digieurolla olisi mahdollisesti ja todennäköisesti syvällisiä vaikutuksia pankkijärjestelmään. Vaikutukset riippuvat pitkälti siitä, millaisia ominaisuuksia ja rajoituksia digieuroon ja sen käyttöön liitettäisiin.

Yksi esimerkki ratkaistavasta isosta kysymyksestä liittyy pankkien tasehallintaan ja vakavaraisuuteen sekä siihen, kuinka paljon kukin kansalainen olisi oikeutettu tallettamaan digitaalisina euroina. Toinen merkittävä kysymys on se, miten kyettäisiin järjestämään esim. harmaan talouden ja rahanpesun ja terrorismin vastainen sääntely digieuron kontekstissa sellaisella tavalla, että kaksinkertaisista kustannuksista ja hallinnollisista rasitteista vältyttäisiin.

EK pitää tärkeänä, että ehdotukseen sisältyvät kielto maksaa korkoa digitaaliselle eurolle säilytetään, samoin kuin digitaalisen euron ohjelmoitavuuden kielto.

EK korostaa, että digitaalisen euron liikkeeseenlaskusta eri sidosryhmille aiheutuvien taloudelliseen arviointiin liittyy suurta epävarmuutta jo senkin vuoksi, että asetus sallii EKP:lle laajan harkintavallan mm. hinnoittelun ja liikkeeseen laskettavan digitaalisen euron määrän osalta. Digieuroon liittyvän liiketoimintamallin pitäisi olla kaikille sidosryhmille reilu ja taata sijoitetulle pääomalle kohtalaista tuottoa.

Strateginen autonomia tai paremminkin strateginen kilpailukyky on eräs tämänhetkisen EU:n suuria tavoitteita. Oikein toteutettu digitaalinen euro voinee tukea tätä tavoitetta, jos esim. eurooppalaisten toimijoiden riippuvuus yhdysvaltalaisista korttijäteistä vähenee. EK pitää tärkeänä, että kilpailua pyrittäisiin lisäämään vähittäismaksamisen markkinoilla sellaisella tavalla, joka vähentäisi riippuvuutta em. korttijäteistä. Kilpailun lisäämisessä oikealla tavalla toteutettu digieuro voisi olla yksi mahdollinen keino, perinteisiä kilpailuoikeudellisia työkaluja unohtamatta.

EK pitää hyvin ongelmallisena, jos erilaisille kaupallisille tahoille asetettaisiin kategorinen velvollisuus hyväksyä digieuro yhtenä maksutapana. Etenkin alkuvaiheessa perusteltua olisi lähteä joustavuudesta ja vapaaehtoisuuteen pohjautuvasta etenemistavasta. Vähintään olisi huolellisesti tarkasteltava niitä tilanteita ja perusteita, joiden nojalla elinkeinonharjoittajalla tai kauppiaalla olisi oikeus kieltäytyä vastaanottamasta digieuroa maksutapana.

On myös tärkeää, että digitaalisen euron maksurakenne olisi mahdollisimman yksinkertainen ja läpinäkyvä. Painotamme maksutavan kustannustehokkuutta ja hinnoittelun läpinäkyvyyttä.

EK kannattaa offline-käyttömahdollisuutta, joka lisää vähittäismaksamisen toimintavarmuutta ja resilienssiä poikkeustilanteissa. Digitaalisen euron valmistelutyössä tulee varmistaa, että myös kuluttajille tarjottavat maksutavan toteutusratkaisut tukevat Euroopan strategista kilpailukykyä ja ovat kyberturvallisia.